

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 5g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal
(*abuzul de putere sau abuzul de serviciu*)

CHIȘINĂU

22 aprilie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 18 ianuarie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 22 aprilie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, ridicată de dl avocat Alexandru Havrun, în interesele dlui Mihail Vrancean, în dosarul nr. 1-236/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Roșița Rusu-Parii de la Judecătoria Soroca, sediul Florești, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Soroca, sediul Florești, se află cauza privind învinuirea dlui Mihail Vrancean de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 327 alin. (2) lit. b¹) [*abuzul de putere sau abuzul de serviciu*] din Codul penal.

4. Potrivit rechizitoriului, ofițerul superior de investigații al poliției criminale din raionul Florești, dl Mihail Vrancean, este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, pentru că, acționând în baza dispoziției organului de urmărire penală nr. 248 din 6 aprilie 2018 referitoare la întreprinderea măsurilor speciale de investigații pentru identificarea subiectului infracțiunii, a folosit intenționat situația de serviciu și a comis infracțiunea de abuz în serviciu. Astfel, dl Mihail Vrancean a pretins de la bănuitul identificat o sumă de bani destinată pentru recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune cu scopul de a o transmite părții vătămate. Totodată, dl Mihail Vrancean l-a convins pe bănuitul că va transmite suma de bani părții vătămate, iar aceasta va depune o cerere de împăcare și, în consecință, urmărirea penală va înceta. În final, dl Mihail Vrancean nu a remis toată suma de bani părții vătămate, fiind astfel învinuit de comiterea infracțiunii de abuz în serviciu,

pentru că prin acțiunile sale i-a cauzat cu intenție părții vătămate un prejudiciu material în mărime de 16 mii de lei.

5. În cadrul examinării cauzei, pe 11 ianuarie 2021, dl avocat Alexandru Havrun a ridicat, în interesele dlui Mihail Vrancean, excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal.

6. Prin încheierea din aceeași dată, Judecătoria Soroca, sediul Florești, a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 327 Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

„(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

[...]

b¹) săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane;

[...]

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară, fapt care nu corespunde exigențelor clarității și previzibilității legii, garantate de articolul 23 alin. (2) din Constituție. Astfel, potrivit autorului excepției, nefiind clare dispozițiile contestate, nu este clar nici faptul când urmează a fi încadrată o acțiune de abuz în serviciu în alin. (1) și când urmează a fi încadrată în alin. (2) lit. b¹) din articolul 327 din Codul penal. În consecință, nu este clară diferența dintre elementul constitutiv al infracțiunii prevăzut la alineatul (1) și cel prevăzut la alineatul (2) lit. b¹) din articolul 327 din Codul penal.

10. În opinia autorului, prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie alin. (2) lit. b¹) din articolul 327 din Codul penal, care se referă la abuzul de putere sau

abuzul de serviciu săvârșit din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane.

15. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la soluționarea cauzei. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, instanța de judecată examinează cauza penală privind învinuirea dlui Mihail Vrancean de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal.

16. Curtea constată că dispozițiile articolului 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Autorul excepției a pretins că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

18. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolul 1 alin. (3) din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Acesta poate fi invocat, în special, dacă se constată aplicabilitatea lui împreună cu un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, § 21; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 25).

19. Cu referire la critica de neconstituționalitate raportată la articolul 23 din Constituție, Curtea apreciază că aceasta nu poate fi reținută.

20. Curtea reamintește că a notat, în jurisprudența sa, că textele penale trebuie să fie formulate în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure. În special în materie penală, legislatorul trebuie să fie deosebit de precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), garantat de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 20 și jurisprudența citată acolo).

21. De asemenea, Curtea notează că legea penală nu poate să exceleze în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Astfel, rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (DCC nr. 117 din 14 noiembrie 2019, § 17, DCC nr. 18 din 13 februarie 2020, § 22).

22. Curtea reiterează că practica judiciară poate constitui un reper obiectiv în funcție de care să poată fi apreciat conținutul unei norme penale și care poate contribui la aplicarea previzibilă a acesteia (a se vedea DCC nr. 46 din 22 mai 2018, § 31; DCC nr. 36 din 19 aprilie 2018, § 31; DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 23).

23. În acest context, Curtea observă că Curtea Supremă de Justiție a dezvoltat criteriile de interpretare a textului contestat „din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane” prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 15 mai 2017 cu privire la aplicarea legislației, referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu.

24. Așadar, Curtea reține că Curtea Supremă de Justiție a oferit indicii de interpretare a textului contestat, potrivit cărora motivele prevăzute de

lit. b¹) din alin. (2) din articolul 327 din Codul penal sunt speciale și au un efect agravant.

25. Prin urmare, având în vedere evoluția practicii judiciare, în special cea a instanței judecătorești supreme, Curtea notează că aplicabilitatea prevederilor contestate a devenit suficient de clară și de previzibilă.

26. De asemenea, cu privire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea a subliniat în jurisprudența sa că acest articol îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Prin urmare, pentru a putea fi invocat, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 48 din 25 mai 2020, § 21; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 26; DCC nr. 4 din 5 ianuarie 2021, § 22).

27. În aceste condiții, pentru că nu a fost demonstrată incidența vreunui drept fundamental, Curtea nu va efectua o analiză a prevederilor contestate prin prisma articolului 1 alin. (3), 23 și 54 din Constituție.

28. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g) și 140 alin. (2) din Constituție, articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, ridicată de dl avocat Alexandru Havrun, în interesele dlui Mihail Vrancean, în dosarul nr. 1- 236/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 22 aprilie 2021

DCC nr. 58

Dosarul nr. 5g/2021